

Сучасна освіта: пріоритети розвитку

УДК 37.013.73

Володимир Степанович Возняк
*доктор філософських наук, професор,
Завідувач кафедри філософії
імені професора Валерія Григоровича Скотного
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка*

ДІЙСНИЙ ПРІОРИТЕТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ: НОВЕ ПЕДАГОГІЧНЕ МИСЛЕННЯ

Пропонується зовсім інший варіант розуміння пріоритетів розвитку освіти: не пошуки різноманітних інноваційних технологій, а – радикальна зміна мислення, Тобто – перехід до нового педагогічного мислення. Без радикально теоретичного осмислення сучасних педагогічних реалій (і переведення цього у режим власне мислення) всі розмови про пріоритети розвитку освіти втрачають сенс.

Ключові слова: освіта, пріоритети, криза, мислення, педагогічне мислення, нове педагогічне мислення.

V.S. Voznyak

THE REAL PRIORITY OF EDUCATION DEVELOPMENT: NEW PEDAGOGICAL THINKING

A completely different variant of understanding the priorities of educational development is offered: not the search for various innovative technologies, but a radical change of thinking, that is, the transition to new pedagogical thinking. Without a radical theoretical understanding of modern pedagogical realities (and putting this into a mode of thinking itself), all conversations about the priorities of educational development lose their meaning.

Keywords: education, priorities, crisis, thinking, pedagogical thinking, new pedagogical thinking.

Що тільки не пропонується серед пріоритетів розвитку освіти у нашій країні: і пошук інноваційних освітніх технологій, і нові ідеологічні підстави, і запозичення досвіду розвинених країн, щоб остаточно позбутись «радянської спадщини» та ін.

На мою думку, всі названі вище варіанти здатні лише замилювати нашу свідомість, а саму освіту заганяти у тупик – ні, не бездумних реформувань, і не серйозної кризи, а у ситуацію

відчайдушної катастрофи. Ті, хто працює у сучасній системі освіти, не можуть не погодитись зі мною.

Я стверджую, що проблеми сучасної освіти треба насамперед мислити, осмислювати, тобто – вводити себе у *режим власне мислення*. А з цим – як у філософії освіти, так і в сучасних теоретичних розробках з педагогіки – справа кепська.

Педагогічне мислення є насамперед *мисленням* – універсальною здатністю людини здійснювати свою діяльність відповідно об'єктивним законам реальності, з якою має справу, й водночас змінювати, переструктуровувати, перебудовувати схеми своєї активності відповідно до зміненої у своїй істотності суті справи. Усе це не можна не віднести до істотності педагогічного мислення. Якщо «педагогічне мислення» є власне *мисленням*, то воно містить у собі всі універсально-всезагальні визначення мислення як такого. Якщо ж «педагогічне мислення» є *педагогічним*, то воно постає людським мисленням як всезагальною здатністю здійснювати адекватну діяльність в *освітній* сфері. Іншими словами, від «педагогічного мислення» за його «поняттям» вимагається сутнісна відповідність *природі освітнього процесу* у його всезагальних вимірах. Сутнісна ж логіка процесу освіти є логікою становлення людської суб'єктності, саморозвитку особистості, логікою змістовного розпредметнення культурно-історичних форм людської діяльності і спілкування; а така логіка не може не збігатися із всезагальним логосом як саморозвитку субстанції, так і творчої діяльності, тобто – із сутністю свободи як граничної основи людського буття в світі.

Звичайне («старе») педагогічне мислення рухається за логікою «суб'єкт-об'єкт» і суцільно вражене технократизмом.

Власне *нове педагогічне мислення*, яке має стати пріоритетом сучасної освіти, стверджує принципово нову логіку педагогічних стосунків: «суб'єкт-суб'єктну». Більш за те: у межах нового педагогічного мислення зникає так званий «матеріал», що входить у спілкування учнів та педагогів: виникає «*третій суб'єкт*», власне – *культура*, яка й освічує, і виховує усіх учасників педагогічного спілкування.

На моє переконання, *саме такий* вектор розвитку сучасної освіти, звісно, за його адекватного розуміння, крок за кроком здатний *вивести* нашу сферу здійснення освітньої діяльності з тієї кризи й катастрофи, у яку ми потрапили через недолугість чиновних осіб, що взяли на себе непомірний тягар «реформування».